

Міністерство охорони здоров'я України
Національна академія медичних наук України
Асоціація хірургів України
ДУ "Національний інститут хірургії та трансплантології
імені О. О. Шалімова" НАМН України

XXIV З'їзд хірургів України,

присвячений 100-річчю з дня народження
академіка О. О. Шалімова

ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ

2018

26 -28 вересня
м. Київ

**Затверджено та рекомендовано до друку
Президією Правління ВГО «Асоціація хірургів України»
27 квітня 2015 р., протокол № 4**

Редакційна колегія:

О. Ю. Усенко, М. В. Костилов, Р. В. Салютін, С. А. Андреєщев, П. О. Шкарбан

Рецензенти:

А. В. Габріелян, С. П. Галич, С. О. Гур'єв, Р. О. Зограб'ян, А. Є. Коваленко,
Г. П. Козинец, В. М. Копчак, О. Г. Котенко, Д. Ю. Кривченя, А. С. Лаврик,
М. Ю. Ничитайло, П. І. Нікульников

Відповідальний за випуск

О. Ю. Усенко

XXIV з'їзд хірургів України [Електронний ресурс]: Зб. наук робіт. Електрон. текст. дані. Київ, Клін. хірургія, 2018. 1 електрон. опт. диск (CD–R).

Видано в авторській редакції.

Відповідальність за зміст та дані, наведені в роботах, несе автор

У збірнику наукових робіт узагальнено досягнення сучасної науки і практики в галузі хірургії. Наведено методи лікування вогнепальних ушкоджень, сучасні технології хірургічної корекції патології органів травлення, серцево-судинних захворювань, опіків, проблеми пластичної, дитячої, баріатричної та ендокринної хірургії, широко висвітлені питання ургентної хірургії та післяопераційних ускладнень й трансплантології. та ін.

Для широкого кола лікарів-хірургів, наукових працівників, студентів медичних вузів.

групі П у 26 (54,2%) та 55 (47%) хворих групи О і позаочеревинно у 26 (54,2%) та 54 (46,2%) хворих, відповідно, причому у 25 (52,1%) та 37 (31,6%) хворих вони виникали в кількох ділянках. Померли в ранню фазу 6 (12,5%) хворих групи П та 8 (6,8%) хворих групи О.

В групі О пункція ГНР знадобилася у 34,2% хворих, що було достовірно менше ніж в групі П – 58,3%, $p = 0,004$.

В ранньому періоді ГНП відсоток померлих в групі П був вищим – 12,5% порівняно з групою О – 6,8%, але не достовірно, $p=0,329$. В той же час, відсоток хворих з регресом захворювання в групі П був нижчим – 11 (22,9%) хворих проти 37 (31,6%) хворих в групі О, але також не достовірно, $p=0,263$.

Висновок. У хворих, яким проводився ПФ за розробленою методикою достовірно меншими були тривалість динамічної кишкової непрохідності ($3,15 \pm 0,11$ діб проти $3,95 \pm 0,18$ діб), тривалість парентерального харчування ($4,22 \pm 0,10$ діб проти $5,00 \pm 0,16$ діб), частота ерозивних шлунково–кишкових кровотеч (0,9% проти 8,3%), цитратних реакцій (2,6% проти 22,9%), ГНР що розташовані парапанкреатично та позаочеревинно (9,4% проти 20,8%), та кількістю вогнищ ГНР. Проведення комплексного лікування з використанням розробленої методики ПФ також асоціювалось з меншою летальністю порівняно з групою П, але дані не були достовірні.

Предиктори важкості гострого некротичного аліментарного панкреатиту

Т. О. Мельник, С. І. Саволук

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України

Вступ. Розв'язання проблеми комплексного лікування гострого некротичного аліментарного панкреатиту (ГНАП) знаходиться в площині постійного вдосконалення методів прогнозування його перебігу та розвитку органних та гнійно–некротичних ускладнень, модифікуючи динамічну агресивну тактику (організаційно–діагностичний та лікувальний компоненти з пріоритетом на відтермінованих малоінвазивних хірургічних втручань та суровій етапності їх виконання) та оптимізуючи засоби багатовекторної, патогенетично спрямованої, превентивної інтенсивної терапії. З цих позицій увагу привертають вивчення механізмів ініціації, розвитку та прогресування анемічного синдрому при ГНАП, навіть за умови неускладненого перебігу.

Мета: оцінка діагностичних та прогностичних можливостей системи еритрону та обміну заліза при ГНАП в залежності від морфологічних змін та наявності органних (в ранню фазу) і гнійно–некротичних (в пізню фазу) ускладнень.

Матеріали та методи дослідження. В роботі аналізуються результати комплексного лікування 126 хворих на ГНАП. Верифікація діагнозу здійснювалася в межах протоколу (клінічні, лабораторні, інструментальні критерії), поширеність некротичних змін в ПЗ, залучення в процес заочеревинної клітковини, діагностика рідинних утворів та гнійно–некротичних ускладнень з боку черевної порожнини та заочеревинного простору визначалась за результатами динамічної УСГ та СКТ: відокремлений ГНЕП 54 (42,8%) (до 30% некрозу паренхіми ПЗ), розповсюджений ГНЕП 42 (33,3%) (30–50% некрозу), субтотально–тотальний ГНЕП 30 (23,9%) (більше 50% некрозу).

Оцінка показників еритрону включала: кількість еритроцитів (Er) (RBC), гемоглобіну (HGB) та гематокриту (HCT), середній об'єм (MCV), середній вміст HGB в 1 Er

(МСН), середню концентрацію HGB в Ер (МСНС), ширину розподілення Ер (RDW), вміст HGB в ретикулоцитах (СНг), ступінь проникності мембран Ер (СЗЕ), оцінювали форму Ер – здатність до деформації (ступінь деформованості) (індекс подовження на стрес) та здатність до агрегації (індекс агрегації). Оцінка обміну Fe: сироватковий вміст Fe, феритину (Фр) (оцінка вмісту Fe в депо), трансферину (Тр) та ступінь його насичення Fe (НТЗ), розчинних рецепторів до Тр та відношення їх концентрації до $\log$ Фр.

Результати. Порівняння показників хворих з ГНАП та з набряковим ГАП констатувало ознаки функціонального Fe–дефіцитного стану: мікроцитоз ($MCV < 80 \text{ мкм}^3$), гіпохромії ($МСН < 27 \text{ пг}$) та значенням Фр в межах 100–300 мкг/л на тлі зниження НТЗ < 20%. Це свідчить про фіксацію заліза в ретикулоендотеліальній системі, його достатній кількості в депо.

Виникнення некрозу паренхіми ПЗ різної площини супроводжується ознаками абсолютного Fe–дефіцитного стану. Відокремлений ГНАП характеризується ознаками Fe–дефіцитної анемії: зниження Фр ($< 100 \text{ мкг/л}$), НТЗ < 20% (18%), сироваткового Fe, підвищення Тр та кількості розчинних рецепторів до Тр, відношення концентрації розчинних рецепторів Тр до $\log$ Фр > 2 (високе). При розповсюдженому ГНЕП прояви Fe–дефіцитної анемії прогресують внаслідок імунного дистрес–синдрому: підвищення Фр, зниження насичення Тр Fe (НТЗ) та сироваткового Fe, Тр та кількість розчинних рецепторів до Тр перебувають в межах норми, відношення концентрації розчинних рецепторів Тр до $\log$ Фр < 1 (низьке). При субтотально–тотальному ГНАП абсолютний Fe–дефіцит поглиблюється через цитокинову агресію: значення Фр є в межах показників порівняння та контролю, показник НТЗ, Тр та Fe знижені, кількість розчинних рецепторів до Тр збільшується, а їх відношення до $\log$ Фр > 2 (високе).

Висновки. Перебіг ГНАП супроводжується змінами в системі еритроноу та обміну заліза, причому ступінь цих змін знаходиться в прямій залежності від площини морфологічного субстрату, що дозволяє їх використання в якості критеріїв важкості, прогнозування перебігу та розвитку гнійно–некротичних та органних ускладнень в ранню та пізню фази захворювання, змінюючи тактичну парадигму та визначаючи покази до малоінвазивної хірургічної інтервенції.

Лапароскопічна поздовжня панкреатоеюностомія при хронічному панкреатиті. Перший досвід виконання

Ю. О. Міхеев

Запорізька медична академія післядипломної освіти МОЗ України

Незважаючи на розвиток сучасних ендоскопічних транспілярних технологій, оперативне лікування є більш ефективним варіантом для полегшення болю при хронічному панкреатиті. Обґрунтованим є виконання ранньої операції при хронічному панкреатиті. Саме у цих пацієнтів без збільшення головки підшлункової залози та дилатацією головної панкреатичної протоки лапароскопічна продольна панкреатоеюностомія може дати добрі довгострокові результати. Ми представляємо наш власний досвід за минулий рік.

Матеріали та методи. Три спроби лапароскопічної поздовжньої панкреатоеюностомії було зроблено у пацієнтів з раннім хронічним панкреатитом без збільшення головки підшлункової залози. Серед них було дві жінки та одна чоловік, середній вік становив 42,6 роки. Показаннями для хірургічного втручання у всіх пацієнтів були абдомінальний

Олександр Олексійович Шалімов – вчений, хірург, педагог (до 100-річчя з дня народження)	4
Розділ 1. Бойові ушкодження та травми мирного часу.....	7
Розділ 2. Хірургічне лікування захворювань стравоходу та шлунка	36
Розділ 3. Хірургія кишечника	79
Розділ 4. Гепатобіліарна хірургія	125
Розділ 5. Хірургія підшлункової залози	173
Розділ 6. Проблеми перитоніту, сепсису та інфекцій, пов'язаних з лікуванням	229
Розділ 7. Ургентна хірургія	273
Розділ 8. Хірургія магістральних судин та серця	318
Розділ 9. Мікросудинна та пластична хірургія, комбустіологія	411
Розділ 10. Дитяча хірургія	448
Розділ 11. Хірургія ендокринних органів	486
Розділ 12. Трансплантація	542
Розділ 13. Герніологія, експериментальна хірургія та різне	554